شهرآرا
۵شنبه
۱۷ فروردین ۱۴۰۲
۱۵ رمضان ۱۴۴۴
شماره ۳۹۱۲
SHAHRARANEWS.IR
۱۰
فرهنگ و ادبیات

گزارش‌ها از میانگین درآمد ۵۴هزار نویسنده فعال در سال ۱۴۰۱

هر نویسنده یک میلیون و خرده ای در ماه!

خبرگزاری «فارس» به نقل از اطلاعات خانه کتاب ایران گزارشی درباره میانگین درآمد نویسندگان در سال گذشته منتشر کرده که در نوع خود جالب توجه است. طبق این گزارش، به‌طور میانگین درآمد یک نویسنده در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۶ میلیون و ۶۰۰هزار تومان بود و با یک حساب سرانگشتی درآمد ماهیانه نیز برابر با یک میلیون و ۳۰۰هزار تومان است. البته این عدد میانگین است و می‌تواند برای افراد مختلف باشد.

حجم اقتصادی صنعت نشر در سال ۱۴۰۱ رکورد زد!

مجموع قیمت‌های پشت جلد کتب سال ۱۴۰۱ بنا به آمار خانه کتاب و ادبیات ایران حدود ۹ هزار میلیارد تومان اعلام شده است این درحالی است که حجم اقتصاد صنعت نشر در سال ۱۴۰۰ هفت هزار میلیارد تومان بود. به‌طور میانگین ۱۰ درصد از قیمت پشت جلد حق التألیف نویسنده است. یعنی حدود ۹۰۰ میلیارد تومان بابت تولید محتوا در حوزه نشر پرداخت شده است. نویسندگان از حجم اقتصادی ۹ هزار میلیارد تومانی چه‌مقدار را به خود اختصاص می‌دهند؟ حدود ۱۰ درصد. حال می‌پرسید چرا ۱۰ درصد؟ چون درصدی که مؤلف از انتشار کتابش دریافت می‌کند از ۹ تا ۱۳ درصد متفاوت است و ما عددی را که بیشتر رد و بدل می‌شود انتخاب کرده‌ایم.

۵۴ هزار نویسنده در سال ۱۴۰۱ اثر تولید کردند

تعداد پدیدآوران سال ۱۴۰۱ نیز بنا به آماری که خانه کتاب و ادبیات ارائه داده است حدود ۵۴ هزار نفر بوده‌اند. یعنی در سال گذشته حدود ۵۴ هزار نویسنده اثر تولید کرده‌اند. حال اگر بخواهیم بدانیم که درآمد یک نویسنده که باید خود را در تولید محتوا درگیر کند تا بتواند از پایه صنعت نشر را تکان بدهد چقدر خواهد بود؟ به‌طور میانگین درآمد یک نویسنده در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۶ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان بود و با یک حساب سرانگشتی درآمد ماهیانه نیز برابر با یک میلیون و ۳۰۰ هزار تومان است، البته این عدد میانگین است و می‌تواند برای افراد، مختلف باشد. این درصورتی است که در سال ۱۴۰۱ حداقل دستمزد چهار میلیون و ۱۷۹ هزار تومان بود. با یک حساب سرانگشتی خواهیم فهمید که درآمد نویسنده از تولید اثری در طول یک سال از حداقل درآمد یک کارگر هم پایین‌تر است. همین امر عاملی می‌شود تا نویسنده برای گذران معیشت خود به تولید حداکثری روی آورد و نگاه فرعی به محتوا داشته باشد و یا اینکه نویسندگی را به‌عنوان شغل دوم خود محسوب کند.

انتشار کتابی از سید مهدی شجاعی درباره حضرت زهرا(س)

«والعادیات»؛ ۲۱ سال بعد

دو عنوان کتاب از سید مهدی شجاعی با موضوع پیامبر اکرم(ص) و حضرت فاطمه‌زهرا(س) هم‌زمان با سی‌امین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم از سوی انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بازنشر شد. به گزارش روابط عمومی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کتاب «والعادیات» برای نخستین‌بار در سال ۱۳۶۳ و کتاب «دختر آسمانی» در سال ۱۳۸۱ از سوی کانون منتشر شد و اکنون این دو کتاب به ترتیب به چاپ هفتم و دوم رسیده است. تصویرگری کتاب «والعادیات» را زنده‌یاد بهرام خائف و کتاب «دختر آسمانی» را خشایار قاضی‌زاده بر عهده داشته‌اند.

در خلاصه کتاب «والعادیات» می‌خوانیم: به پیامبر(ص) خبر می‌رسد که عده‌ای در اطراف مدینه سرگرم تدارک برای حمله به مدینه هستند. پیامبر دو بار گروهی را به مقابله با آنان می‌فرستد، اما هر بار، گروه مجاهد شکست خورده و به مدینه باز می‌گردند. تا اینکه بار سوم، پیامبر پرچم فرماندهی را به دست علی(ع) می‌دهد و... کتاب «دختر آسمانی»، قصه زاده شدن حضرت فاطمه(س) و آراسته شدن آفرینش به وجود محبوب اوست. کتاب با نگارش و تصاویری زیبا به شرح جایگاه والای آن بانوی ارجمند پرداخته است و دلیل گمنام بودن مقبره آن بانو را بیان می‌کند.

کتاب «والعادیات» که برگزیده جشنواره کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری شده است در ۲۸ صفحه رنگی با قیمت ۴۰ هزار تومان برای گروه سنی نونهال (۹+) منتشر شده است. کتاب «دختر آسمانی» نیز در ۳۲ صفحه رنگی و قیمت ۴۵ هزار تومان برای گروه سنی «نونگاه» (۱۲+) به چاپ رسیده است. شمارگان این دو کتاب به ترتیب به هجده هزار و پنج هزار نسخه رسیده است.

زین قند پارسی

علیرضا حیدری | مدرس و پراستاری

پرسش

اینکه می‌نویسند «در این مراسم آقای... به ایراد سخنرانی می‌پردازد یا به ایراد سخنرانی پرداخت.» درست است یا نه؟

پاسخ

برای روان‌تر و ساده‌تر شدن جمله بهتر بود نوشته شود: در این مراسم آقای... «سخنرانی می‌کند» یا «سخنرانی کرد». تصور می‌کنیم جملهٔ بالا مؤدبانه‌تر است، در حالی که چنین نیست. از آفت‌های نوشتن در روزگار ما یکی هم همین دوری از ساده‌نویسی است.

#زین_قند_پارسی

سوژه روز

هزاران زائر نوروزی کالابرگ کتاب هدیه گرفتند

مدیرعامل به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) گفت: هم‌زمان با نوروز ۱۴۰۲ و ماه مبارک رمضان، توزیع بیش از هزار کالابرگ خرید کتاب بین زائران نوروزی بارگاه منور رضوی در مبادی ورودی شهر مشهد از جمله ترمینال، فرودگاه و برنامه‌های فرهنگی حرم مطهر رضوی آغاز شده است.

به گزارش «ایبنا» حسین سعیدی با بیان این خبر گفت: با هماهنگی انجام شده با مدیران و مسئولان مربوط در آستان قدس رضوی و در بارگاه منور امام هشتم(ع)، نوروز ۱۴۰۲ در برنامه‌های فرهنگی و تبلیغی حرم مطهر حضرت امام رضا(ع)، طرح «توزیع کالابرگ خرید کتاب» در بین زائران بارگاه ملکوتی امام رئوف حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، اجرا شده است.

وی تأمین غذای فکر، روح و اندیشه زائران و توسعه فرهنگ کتاب‌خوانی در جامعه را مهم‌ترین هدف از اجرای این طرح بیان کرد و افزود: همچنان که برای بهره‌مندی از غذای متبرک حرم مطهر دعوت‌نامه مهمان‌سرای بارگاه منور امام هشتم(ع) بین زائران توزیع می‌شود، برای نخستین‌بار در سال نو مقرر شده است در راستای فرمایشات تولیت آستان قدس رضوی و با پیشنهاد انتشارات به‌نشر، طرح «توزیع کالابرگ خرید کتاب» هم بین زائران آستان مطهر رضوی اجرایی شود.

سایه اهریمن

در این روزهای ماه مبارک رمضان نگاهی انداخته ایم به چند رمان و داستان کوتاه که درباره شیطان نوشته شده است

وحید حسینی ایرانی

گزارش

«گفت [سوگند] به عزت تو که همگی آنان را گمراه خواهم ساخت (قرآن کریم. سوره ص. آیه ۸۲. ترجمه خرمشاهی)» این موجود پلیدی که سوگند خورده تا خلق خدا را از راه به در کند، همان فرشته رانده‌شده از درگاه حق است. همان که از سر خودبینی، فرمان خداوند مبنی بر سجده آدم را اطاعت نکرد و با این سرپیچی از رحمتِ معبودْ محروم ماند. نام ابلیس یا شیطان با اسامی گوناگون در باورها و متون مختلف ذکر شده و تنها در کتاب‌های آسمانی نیامده است؛ بلکه، از منابع مکتوب و شفاهی اعتقادی تا افسانه‌ها و باورهای عامیانه به او پرداخته‌اند- اگرچه تصویر او همواره یکسان نیست. هنرمندان نیز در انواع رشته‌های هنری به شیطان توجه کرده‌اند چنان‌که مثلا در ادب فارسی بر پایه نگره‌های گوناگون، نگاه‌های جوربه‌جور به این موجود لعنت‌شده کرده‌اند (از نگاه حکیم ناصرخسرو قبادیانی که می‌گوید «گرت باید که تن خویش به زندان ندهی/ آن به آید که دل خویش به شیطان ندهی» تا دیدگاه برخی مشاهیر تصوف که با رویکردی ذوقی، تمرد شیطان از امر خداوند را با توجیهاتی چون اراده خداوند بر سرپیچی ابلیس یا اخلاص و یکتاپرستی شیطان که فقط به خدا سجده می‌کند و نه به آدم، تطهیر می‌سازند- در «تمهیدات» عین‌القضات همدانی آمده است: «ای دریغا گناه ابلیس عشق او آمد با خدا»). نمونه معروف‌تر برای مخاطب ایرانیِ امروز، برخی مجموعه‌های تلویزیونی ماورایی بود که از دهه هشتاد به بعد در ماه رمضان پخش می‌شد و یکی از شخصیت‌های آن شیطان یا مظهری از او بود (او یک فرشته بود؛ اغما؛ سقوط یک فرشته). نام ابلیس یا نمودی از وی بارها در ادبیات داستانی جهان آمده است. نویسندگان در رمان‌ها و داستان‌های کوتاه خود با رویکردهای متفاوت از این مخلوق مطرود یاد کرده‌و مستقیم یا غیرمستقیم تجسمی از او را روایت کرده‌اند. در این مطلب، برخی آثار داستانی در این‌باره را به شکلی گذرا مرور و معرفی خواهیم کرد. نمونه‌های مربوط، سال‌های اخیر همگی در بازار کتاب ایران چاپ یا بازچاپ شده و از این نگر، کمابیش در دسترس مخاطب ایرانی هست؛ بنابراین، خواننده علاقه‌مند می‌تواند همه یا بیشتر این آثار را برای مطالعه خود فراهم کند.

آن پسرک اسرارآمیز!

«بیگانه‌ای در دهکده» نوشته مارک تواین، نویسنده آمریکایی، یکی از آثار داستانی پرآوازه‌ای است که شیطان جزو شخصیت‌های آن است. اگرچه این رمان در سال‌های نخستین سده بیستم میلادی نوشته شده است، ماجراهای آن در دهکده‌ای واقع در اتریش سده‌های میانه می‌گذرد. چند پسربچه روی تپه‌ای سرگرم وقت‌گذرانی هستند که پسرکی عجیب و غریب وارد جمع آن‌ها می‌شود. او حرکاتی محیرالعقول انجام می‌دهد- مثلا با یک فوت آتش تهیه می‌کند و آب را به یخ مبدل می‌سازد و برای کودکان میوه‌های دلخواهشان را از هیچ پدیدار می‌کند- و با بچه‌ها طرح دوستی می‌ریزد. پسرک به صراحت به آن‌ها می‌گوید که شیطان است. او آینده ترسناکی را برای مخاطبانش پیش‌بینی می‌کند و با محقق شدن یکی از این پیشگویی‌ها، بچه‌ها از او می‌خواهند شفاعتشان را بکند. این داستان روایتی است از جهانی ترسناک که از شرارت و مرگ و تعصب و انواع بدی‌ها تشکیل شده است.

به روایت شیطان...

«یادداشت‌های شیطان» آخرین نوشته نویسنده روس، لیانید آندریف، است که در اواخر عمرش به نگارش درآورد (آندریف سال ۱۹۱۹ درگذشت). این رمان داستان شیطانی را نقل می‌کند که از وضعیت خود به تنگ می‌آید و به زمین هبوط می‌کند. او یک میلیاردر آمریکایی را به قتل می‌رساند و در کالبد او می‌رود تا از طریق این قالب جدید انسان‌ها را بهتر بشناسد. شیطان در این سلوک زمینی با انسان‌های شریری آشنا می‌شود که دست او را از پشت بسته‌اند. نگاه اثر بدبینانه است و نویسنده دنیا را جای تیره و تاری ترسیم کرده که پر از گناه و ناپاکی است. نکته جالب این رمان روایت آن از زبان شخص شیطان است!

تخیل زیر سایه وحشت

«مرشد و مارگاریتا» اثر میخاییل بولگاکافِ روس، از شناخته‌شده‌ترین رمان‌هایی است که ابلیس را به مثابه یکی از شخصیت‌های خود پیش‌روی خواننده قرار داده است. در آغاز داستان، یک شاعر و یک نویسنده مخالف مذهب در یکی از پارک‌های مسکو با هم درباره وجود و مصلوب شدن مسیح گفت‌وگو می‌کنند. آن‌ها با پروفسوری خارجی به نام وُلند روبه‌رو می‌شوند که درواقع همان شیطان است. در ادامه، ولند مرگ نویسنده را به درستی پیش‌بینی و شاعر را مبهوت و دچار دگردیسی فکری می‌کند. به موازات ماجرای این شخصیت‌ها داستان روزگار عیسای ناصری و به چلیپا کشیده شدن او روایت می‌شود و همچنین داستان یک مرشد و محبوبش مارگاریتا که به یاری ولند به هم می‌رسند. گفته شده که بولگاکاف با این رمان برجسته، تصویری خیال‌انگیز از روزگار خفقان و وحشت استالینی در شوروی سابق به دست داده است.

مرد نیک در شب جنگل

«گودمن براون جوان» داستان کوتاه مشهوری از نویسنده آمریکایی سده نوزدهم، ناتانیل هاوثورن، درباره مواجهه انسان و شیطان در جنگل است. گودمن براون جوان برای سفری شبانه همسر نگرانش «ایمان» را ترک می‌کند. در جنگل، مردی سالخورده که با عصا راه می‌رود او را همراهی می‌کند. پیرمرد ابلیس است و می‌کوشد با نشان دادن پلیدی‌های انسان‌هایی که نیک‌مرد جوان آن‌ها را صالح می‌داند ایمانش را فرو بریزد. او برای قهرمان داستان تصاویری از جنایت و خیانت و پلشتی به نمایش می‌گذارد تا مردی که ایمانش را به همراه خود نیاورده، دچار شک و ناباوری سازد... این کار کوتاه در مجموعه‌هایی چون «داستان و نقد داستان» گزیده و ترجمه احمد گلشیری منتشر شده است.

لحظه رانده شدن ابلیس از بهشت؛ اثر گوستاو دوره؛ از کتاب «بهشت گمشده» سروده جان میلتون شاعر انگلیسی

داد و ستد با ابلیس

«معامله» نوشته ژول تلیه، نویسنده قرن نوزدهمی اهل فرانسه، داستان کوتاه دیگری است که ابلیس خبیث در آن حضور پیدا می‌کند. در این روایت، اتفاقی نقل می‌شود که برای یک طلبه علوم دینی به نام خوان در شهر مادرید رخ می‌دهد. طی وضعیتی که او در اتاقش دچار ابهام‌ها و پرسش‌های فلسفی درباره آفرینش شده، خواسته‌ای از دلش می‌گذرد؛ اینکه ۱۰ سال از عمرش را در قبال وصال محبوب زمینی بدهد! اینجاست که شیطان به هیئت پیرمردی یهودی ظاهر می‌شود و برای اجابت این خواسته اعلام آمادگی می‌کند. خوان پس از چانه‌زنی بر سر مدت عمر مورد معامله، سرانجام با شیطان به توافق می‌رسد غافل از اینکه در تقدیر او زمان باقی‌مانده از زندگانی‌اش کمتر از این حرف‌هاست... این اثر در کتاب «بیست‌ویک داستان از نویسندگان معاصر فرانسه» به انتخاب و ترجمه ابوالحسن نجفی آمده است.

شیطان آدم‌خوار

«مردی با کت و شلوار مشکی» داستان کوتاهی از استیون کینگ نویسنده پرکار و زنده آمریکایی است. کینگ ریشه داستانش را «یک سنت داستانیِ نیوانگلندیِ قدیمی [...] درباره ملاقات با شیطان در جنگل (مثل داستان «گودمن براون جوان» [...])» معرفی می‌کند. او داستانی درباره هراس انسان از شر و دوام آن نوشته است. گری، پیرمرد هشتادساله، برای خلاصی از یک خاطره آزاردهنده روزگار کودکی تصمیم به نوشتن آن می‌گیرد. ماجرا به ۹ سالگی او مربوط می‌شود که یک بعدازظهر تابستانی سال آغاز جنگ جهانی اول، برای ماهیگیری به جنگل می‌رود. پیش از آن، برادرش بر اثر نیش زنبور به شکلی دردناک مرده و از این رو، پدر و مادرش از او قول می‌گیرند که محتاط باشد و از محدوده‌ای معین دورتر نرود. در جنگل و کنار نهر، مردی بلندبالا و سیاه‌پوش می‌بیند که هیبتی رعب‌آور دارد. مرد رنگ‌پریده و چشمانش یکسره به رنگ آتش است و چنگال‌هایی به‌جای ناخن و دهانی متعفن و بدبو دارد. سیاه‌پوش با صدایی دلنشین به کودک می‌گوید که مادر او از نیش زنبوری مرده و این جزای اوست، چرا که مادر ضعفش در برابر نیش را به برادر گری منتقل کرده است. پسرک درمی‌یابد که مرد شیطان است و خبر بدش را باور نمی‌کند. پس از جدلی با آن موجود نفرین‌شده که گری را به خورده‌شدن تهدید می‌کند از چنگ او می‌گریزد... این داستان کوتاه و آنچه درباره آن در گیومه آوردیم، در مجموعه‌داستان «اینجا همه آدم‌ها این‌جوری‌اند» برگردان مژده دقیقی به چاپ رسیده است.

شک و شاهدخت اورشلیم

«یکلیا و تنهایی او» داستان بلند تقی مدرسی، نویسنده ایرانی، نیز به شر و شیطان پرداخته است. کتاب شرح رویدادهایی است که یکلیا دختر پادشاه اورشلیم از سر می‌گذراند. او به سبب دلباختگی‌اش به چوپان پادشاه به وضعی زننده از شهر بیرون رانده می‌شود. سپس در بیابان با شیطان روبه‌رو می‌شود که به ریخت پیرمردی دانا و دارای ریش بلند و عصا درآمده است. شیطان برای یکلیا داستان عاشقانه یک شاه عاشق را روایت می‌کند و ضمن گفت‌وگوهایی دختر پادشاه اورشلیم را درباره ارزش‌های جامعه دچار شک و دودلی می‌کند - مثلا درباره صداقتی که باعث اعتراف دختر نزد پدرش و کشته شدن چوپان شده است. این داستان به رغم جوانی نویسنده‌اش در زمان انتشار (دهه سی خورشیدی و در بیست‌واندی سالگی مدرسی) جزو کارهای شاخص ادبیات داستانی فارسی محسوب می‌شود.

کالبد تکه تکه...

«ملکوت» نوشته بهرام صادقی یک رمان کوتاه یا داستان بلند دیگر مرتبط به موضوع بحث ماست. داستان با حلول جن در آقای مودت آغاز می‌شود. دوستانش او را به نزد پزشکی به اسم دکتر حاتم می‌برند. دکتر حاتم بیماری به نام م. ل. دارد که به شکلی خودآزارانه هر بار به او مراجعه کرده تا عضوی از بدنش را جدا کند. حاتم زمانی در کسوت مردی فیلسوف به پسر جوان م. ل. نزدیک شده و سبب شکراب شدن رابطه پدر و فرزند و در نهایت قتل فرزند شده است... در تفسیرها و شرح‌هایی که بر این داستان هولناک و غریب نوشته‌اند، دکتر حاتم تجسم شیطان دانسته شده است که در پی نابودی انسان‌هاست. این کتاب هم جزو آثار شاخص داستان ایرانی است.

یک ظرفیت مغفول

پرداختن به شیطان در ادبیات ایران و جهان پیشینه دارد و در این مطلب هم نمونه‌هایی در این باره معرفی شد. کارهایی هم هست که مجال گفتن از آن را نداشتیم (مانند کتاب «سه داستان شیطانی» نوشته رابرت بلاک و استیفن وینسنت بنه) و لابد آثار دیگری هم با چنین موضوعی نوشته شده که نگارنده از آن بی‌خبر است.

با این همه، تا جایی که صاحب این قلم بررسی کرده و خوانده، همچنان ظرفیت درخور توجهی برای نوشتن چنین داستان‌هایی وجود دارد. پرداختن به ابلیس و نیروهای اهریمنی از قابلیت شکل دادن به آثاری در گونه‌های مختلف - رمان اندیشه و داستان‌های ژانر وحشت و جز این‌ها - برخوردار است. از سویی می‌توان از دانش‌های قرآنی برای نگارش داستان‌ها و رمان‌هایی درباره شیطان بهره گرفت، ظرفیتی که نویسندگان ایرانی چندان از آن سود نبرده‌اند. امیدواریم این بررسی جرقه‌ای باشد برای روی آوردن خوانندگانش به نوشتن داستان‌هایی تازه و جذاب و ژرف با موضوعیت فرشته‌ای که طرد شد و تصمیم به گمراه ساختن فرزندان آدم گرفت.

***برای نگارش این مطلب، افزون بر کتاب‌های نام‌برده‌شده، به منابع مجازی مانند دانشنامه حوزوی ویکی‌فقه و دانشنامه آزاد ویکی‌پدیا نیز سر زده شده است.**

